

N:o 175.

Af herr **T. V. Forsell**, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om vissa förändringar i gällande förordning angående villkoren för försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker.

I anledning af en af mig under n:o 109 väckt motion beslutade 1898 års Riksdag för sin del, att 10 § af Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker af den 31 december 1891 skulle erhålla förändrad lydelse, så att momentets senare del skulle lyda:

»Kongl. Maj:ts befallningshafvande kungöre derefter, att sådant förslag blifvit väckt och föreläggde dem eller de kommuner, som hafva något att erinra mot bifall dertill, att inom viss bestämd tid inkomma med påminnelser samt fatta derefter sitt beslut i ämnet och gifve det ordföranden i kommunalnämnden inom den kommun, som försäljningsrätten sökt, samt vederbörande länsman tillkänna.»

Den 11 april 1893 aflät Riksdagen härom skrifvelse till Konungen.

Uti afgifna yttranden öfver detta lagförslag hafva Kongl. Maj:ts befallningshafvande i sexton län tillstyrkt lagändringen eller förklarat sig icke hafva något att deremot erinra.

Af statsrådsprotokollet för den 8 dennes, sid. 20 uti den kongl. propositionen, inhemtas emellertid, att herr statsrådet och chefen för kongl. finansdepartementet ansett, dels i likhet med Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms med flere län, att infordrandet genom

Bih. till Riksd. Prot. 1895. 1 Saml. 2 Afd. 49 Häft. (N:is 175, 176).

kungörelse af yttrande från grannkommunerna icke vore behöfligt i det fall, att vederbörande länsstyrelse ändock finner skäl afslå väckt förslag om bränvinsförsäljning, dels ock i likhet med Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands och Blekinge län, att grannkommunens yttrande ej bör ifrågakomma annat än när föreslagna bränvinsförsäljningsstället är så beläget, att någon verklig olägenhet kan vållas grannkommunen genom den utfödade försäljningen.

I öfverensstämmelse med denna uppfattning är ock senare delen af 10 § i lagförslaget affattad i den kongl. propositionen och lyder sålunda:

»Varder framställningen icke genast af Kongl. Maj:ts befallningshafvande afslagen, låte Kongl. Maj:ts befallningshafvande, derest den trakt inom kommunen, hvarest utskänkningen skulle utfövas, är så belägen, att rörelsen kan vålla olägenhet för annan kommun, i kyrkan inom denna kommun kungöra, att, derest den har något att erinra mot bifall till framställningen inom viss bestämd tid och vid förlust af rättigheten att i frågan vidare höras, till Kongl. Maj:ts befallningshafvande inkomma med yttrande.

Sitt beslut i ämnet delgifve Kongl. Maj:ts befallningshafvande ordföranden i kommunalnämnden i den kommun, der frågan om utskänkningen blifvit väckt, samt vederbörande länsmän.»

Det kongl. lagförslaget afviker alltså ganska väsentligt från den af 1893 års Riksdag antagna, ofvan angifna lagtext, och då afvikelsen är af beskaffenhet att i det närmaste omintetgöra syftet med den af Riksdagen antagna lagändringen, har jag såsom motionär i frågan ansett mig böra framhålla detta förhållande för att härutinnan möjligen vinna rättelse. Villigt medgifves, att, när vederbörande länsstyrelse genast afslår väckt fråga om bränvinshandel, intet skäl förefinnes att höra grannkommunerna, för så vidt likväl att frågan härmed vore slutligt afgjord. — Men om sökanden icke åtnöjes med länsstyrelsens beslut, utan deremot fullföljer besvär, kan det vara af stor vikt, att, innan frågan slutligen pröfvas, grannkommunerna sättas i tillfälle att äfven bjuda sina skäl. Den öfverordnade myndigheten kan visserligen i dylikt fall genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg medelst kungörelse infordra yttrande från grannkommunerna, men då lagen härom ingenting påbjuder och grannkommunerna vid ärendets första handläggning icke blifvit som parter hörda, kunde nog hända, att ärendet afgjordes utan grannkommunernas hörande och till deras nackdel. Utan tvifvel är det förmånligt, att hvarje ärende, innan det afgöres, utredes så fullständigt som möjligt. Detta kan väl i fall som dessa knappast anses vara gjordt, då icke alla, som saken rör, blifvit i

saken hörda. Ostridigt är, att frågor af ifrågavarande beskaffenhet kunna, som Riksdagen också i sin ofvannämnda skrifvelse till Konungen framhållit, äfven röra grannkommunerna. Jag håller därför före, att, äfven om länsstyrelsen anser sig hafva anledning nog att genast afslå väckt fråga om bränvinshandel, det ändock af nyss antydda skäl kan vara för saken gagneligt att, innan beslut gifves, höra grannkommunerna, och synes det mig, att det ökade besvär, som här af orsakas länsstyrelsen, uppväges af fördelarne af ärendets fullständiga utredning, hvilken åter möjligen kan föra med sig det goda, att kännedomen om grannkommunernas mening afhölle från besvärs anförande, hvilket ju besparade vederbörande det arbete, som i annat fall här af måste följa.

Det är emellertid mindre denna än den i öfrigt vidtagna omredigeringen af 10 §, som gifver åt densamma en innebörd, som i det närmaste tillintetgör syftet med min ofvan antydda motion och Riksdagens i anledning deraf antagna lagförslag.

Motionens syfte var, att alla kommuner, så utom som inom länet, hvilka ansågo sig lida skada af ifrågasatt bränvinshandel, skulle få gifva sina skäl härför till känna, innan länsstyrelsen fattade beslut i frågan, och borde deras förklaringar infordras på för länsstyrelsen bekvämt sätt genom i länstrycket införd kungörelse, deri de kommuner, som ansågo sig beröras af frågan, förelades att inom viss bestämd tid ingifva sina påminnelser.

Nu säges uti motiven till kongl. lagförslaget, att endast för den händelse, att den trakt inom kommunen, hvarest utskänkningsen skulle utöfvas, är så belägen, att rörelsen kan vålla olägenhet för *annan kommun*, skall länsstyrelsen i kyrkan inom denna kommun kungöra, att sådan framställning blifvit väckt med föreläggande för kommunen, att, derest den har något att erinra mot bifall till framställningen inom viss bestämd tid och vid förlust af rättighet att i frågan vidare höras, inkomma med yttrande. Hvad blifver här af följden? När handlingarne alltså inkommit från kommunalordföranden, skall länsstyrelsen först afgöra, om föreslagna försäljningsplatsen är så belägen, att försäljningen kan skada grannkommunen, och om länsstyrelsen anser att sådant fall föreligger, skall genom kungörelse i kyrkan den lidaude kommunen spörjas, om den har något att i frågan anföra.

Uti det *outredda skick*, hvori frågan i denna del alltid under sådana förhållanden kommer att föreligga, finnes icke något materiel för länsstyrelsen till stöd för bedömandet af denna för grannkommunerna viktiga sida af saken. Sökanden lär nog härom icke lemna några besked,

och ej heller kan man förutsätta, att länsstyrelsen personligen eger för frågans rätta bedömande därför nödig lokalkännedom.

På ett eller annat sätt måste ju länsstyrelsen förskaffa sig nödig kännedom om förhållandet, och knappast finnes väl då någon bekvämare och säkrare utväg att för ändamålet tillgripa än att genom kungörelse uti länstrycket uppmåna de kommuner, som anse sig beröras af frågan, att inom viss bestämd tid vid talans förlust ingifva sina påminnelser. Härigenom gifves ock i fullaste mått åt ärendet den offentlighet, att ingen kommun med fog kan klaga öfver att ohörd påtrugats olägenheterna af bränvinsförsäljning uti annan kommun.

Man bör icke, säger Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands län, utan tvingande orsaker låta den ena kommunen blanda sig i den andras angelägenheter. Detta är nog rätt; men här, om någonsin, föreligga just tvingande omständigheter.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Jemtlands län befarar, om Riksdagens lagförslag antoges, att föreningar och sällskap från när och fjerran skola deraf begagna sig för demonstrativa ändamål. Någon annan vederläggning af detta påstående torde knappast behöfvas än att hänvisa till lagtexten, som endast medgifver kommuner, men ej föreningar eller sällskap yttranderätt, och då det ju alltid är förenadt med både besvär och kostnad att till vederbörande myndigheter ingifva förklaringar, torde häruti vara tillräcklig garanti för att förklaringsrätten ej missbrukas.

Förnekas kan ej, att med Kongl. förslaget upphöjdt till lag vinnes nästan intet i det syfte, Riksdagen afsett, ty då beror det på Kongl. Maj:ts befallningshafvande, *om* och *hvilken* grannkommun, som får yttra sig. Härmed tillintetgöres i betänklig grad den rätt att blifva hörda, som Riksdagen velat tillförsäkra *alla kommuner*, som anse sig hafva något att i saken anföra.

För att denna rätt skall medföra dermed åsyftadt gagn, bör det väl öfverlemnas åt kommunerna sjelfva att afgöra, i hvad mån de vilja begagna sig deraf, och om en eller annan kommun möjligen skulle utan skäl begagna sig af denna rätt, bör väl ej befaradt dylikt missbruk leda till sådan formulering af lagtexten, att sjelfva hufvudsaken går förlorad.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län har påpekat, att uttrycket, »*som försäljningsrätten sökt,*» borde utbytas mot annat, och har jag intet att erinra mot den omredigering, som i anledning häraf skett.

Under förhoppning, att Riksdagen vidblifver sitt en gång fattade

beslut och med stöd af de skäl jag nu anført, vågar jag vördsamt anhålla,

att Riksdagen, med afslag å Kongl. Maj:ts nådiga proposition af den 8 sistlidne mars, n:o 41, ehvad den afser förändrad lydelse af 10 § af Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker af den 31 december 1891, måtte besluta för sin del, att detta lagrum skall erhålla följande förändrad lydelse:

§ 10.

1:o. Vill någon väcka förslag, — — — — —, till Konungens befallningshafvande in.

Konungens befallningshafvande kungöre derefter, att sådant förslag blifvit väckt, och förelägge den eller de kommuner, som hafva något att erinra mot bifall dertill, att inom viss bestämd tid inkomma med påminnelser samt fatte derefter sitt beslut i ämnet och gifve det ordföranden i kommunalnämnden inom den kommun, der fråga om utskänkningen blifvit väckt, samt vederbörande länsman till känna.

2:o. Der fråga uppstår — — — — stadgadt är.

Om remiss till bevillningsutskottet anhålles.

Stockholm den 2 april 1895.

T. V. Forsell.